

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Sparrenheuvel 16
Postbus 520
3700 AM ZEIST
Telefoon (030) 698 89 11
Telefax (030) 698 83 33
E-mail info@zn.nl

Contactpersoon mr. ir. P.L.F. Algra
Doorkiesnummer 030 – 698 8589
Ons kenmerk B-17-4205-palg1
Uw kenmerk Internetconsultatie

Datum 19 januari 2017
Onderwerp Internetconsultatie Wetsvoorstel 'Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensverwerking'

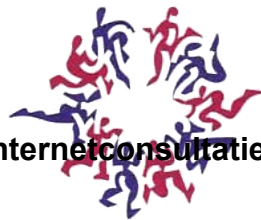
Geacht Ministerie,

Zorgverzekeraars Nederland (ZN) reageert graag namens haar leden op het Wetsvoorstel 'Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensverwerking'. De Uitvoeringswet strekt tot uitvoering van de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: de verordening) en intrekking van de Wet bescherming persoonsgegevens. Doel van de verordening is verdergaande harmonisatie van privacyregelgeving, bescherming van persoonsgegevens.

In de bijlage treft u de punten die volgens zorgverzekeraars extra aandacht behoeven. Uiteraard lichten we deze punten desgewenst graag nader toe.

Met vriendelijke groet,
Zorgverzekeraars Nederland

mr ir P.L.F. Algra

Bijlage Inbreng Internetconsultatie

Onderstaand volgen de punten vanuit zorgverzekeraars als inbreng voor de Internetconsultatie van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensverwerking. De punten worden aan de hand van de Uitvoeringswet-artikelen gepresenteerd.

1. Artikel 27 (uitzondering op verbod om bijzondere persoonsgegevens te verwerken met oog op wetenschappelijk onderzoek of historisch onderzoek of statistische doeleinden)

Het verbod om bijzondere persoonsgegevens te verwerken, is niet van toepassing voor zover dit noodzakelijk is met het oog op wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden als bedoeld in artikel 9, tweede lid, onderdeel j, van de verordening, voor zover:

- a. de verwerking een algemeen belang dient
- b. ...
- c. ...

Commentaar:

Artikel 9 lid 2 onderdeel j AVG stelt als beperkende voorwaarden voor het gebruik van bijzondere persoonsgegevens (waaronder gegevens over gezondheid), dat de evenredigheid van het nagestreefde doel wordt gewaarborgd, de wezenlijke inhoud van het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt geëerbiedigd en passende en specifieke maatregelen worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkene.

De voorwaarde in artikel 27 Uitvoeringswet dat er met de verwerking een algemeen belang gediend moet zijn, is een forse beperking die de AVG niet noemt. Door deze aanvullende voorwaarde te stellen lijken vele vormen van statistisch onderzoek ten behoeve van gerechtvaardigde doeleinden (innovatie en verbetering van allerlei diensten en producten op het gebied van zorg) niet toegestaan, omdat geen sprake is van een “algemeen belang” in de zin van de wet.

Veel waardevolle onderzoeken met gebruikmaking van de huidige data science technieken zouden niet mogen worden uitgevoerd, omdat het in artikel 27 Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensverwerking genoemde criterium erg beperkend uitwerkt in de praktijk. Er is ruimte in de AVG om deze ruimte wel te bieden, dat wil zeggen om onderdeel a in het (concept van) artikel 27 te laten vervallen of hierin bijvoorbeeld het begrip “algemeen belang” te vervangen door “gerechtvaardigd belang”. Het is naar onze mening aangewezen om dit ook expliciet in de Uitvoeringswet terug te laten komen.

Met een gegevensverwerking wordt namelijk pas een “algemeen belang” in de zin van de wet gediend indien die verwerking voor de samenleving als geheel van betekenis is. Het College bescherming persoonsgegevens (voorloper van de Autoriteit persoonsgegevens) heeft – mede in verband met de Gedragscode Onderzoek & Statistiek – wel eens opgemerkt dat uit de eis van algemeen belang lijkt voort te vloeien dat de resultaten van een onderzoek publiekelijk beschikbaar zijn. Deze opvatting van het Cbp is verder niet herhaald maar geeft wel inzicht hoe het Cbp tegen het criterium aankijkt. Er zijn echter tal van

statistische onderzoeken denkbaar, waarbij in eerste instantie slechts een beperkt gerechtvaardigd belang gediend is (en resultaten van het onderzoek niet publiekelijk beschikbaar) maar in tweede instantie, op langere termijn, wel degelijk ook een “algemeen belang” gediend kan zijn. Door in artikel 27 van de Uitvoeringswet de eis van “algemeen belang” op te nemen, zouden deze onderzoeken niet mogelijk zijn.

Bijvoorbeeld: voor zorgverzekeraars is het bewaken van de kwaliteit van zorg een wettelijke taak. Dit kan alleen als je de zorg en diensten kunt differentiëren en de kwaliteit van zorgverlening kunt meten. Daar hoort bij dat analyses worden uitgevoerd of de ingezette zorg wel efficiënt en effectief is, zodat – ook vanuit het kostenbeheersings oogpunt – de juiste zorg kan worden ingekocht. Ook een dienst als de “zorgvergelijker”, die door diverse zorgverzekeraars via internet wordt aangeboden om verzekerden te informeren over de kwaliteit van zorg, kan voor bepaalde onderdelen alleen gevuld worden op basis van door de zorgverzekeraar uitgevoerde analyses. Deze analyses door een individuele zorgverzekeraar zijn er altijd primair op gericht om het beter te maken voor de eigen verzekerden (gerechtvaardigd belang) en niet per definitie voor het hele land (algemeen belang). Als een zorgverzekeraar op kwaliteitsaspecten wil inkopen dan kun je moeilijk een direct algemeen belang beargumenteren, maar je wil wel zorgverleners met elkaar vergelijken. Dat zou dan niet mogen, tenzij in de Uitvoeringswet “algemeen belang” wordt vervangen door een “gerechtvaardigd belang” (of duidelijk wordt gemaakt dat het uitvoeren van analyses ten behoeve van zorginkoop noodzakelijk is voor de uitvoering van de overeenkomst van zorgverzekering).

Een ander voorbeeld is de spiegelinformatie die door zorgverzekeraars op basis van statistisch onderzoek wordt geleverd aan individuele zorgaanbieders. Deze informatie wordt door zorgaanbieders gebruikt om hun kwaliteit van zorg te verbeteren. Ook hier is geen direct “algemeen belang” in de zin van de wet gediend, als het slechts om een individuele zorgverzekeraar en/of een beperkte groep van zorgaanbieders gaat. Evenmin kan gezegd worden dat dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de zorgverzekering.

Nog een voorbeeld is het cliëntenonderzoek onder pgb-houders naar de ervaren kwaliteit van de zorg en de uitvoering van de pgb-regeling door verzekeraars (monitor Zvw-rgb), waarvoor het Ministerie van VWS en de belangenvereniging Per Saldo in 2016 graag gebruik wilden maken van declaratiegegevens bij zorgverzekeraars. Er was toen onder de zorgverzekeraars zelf de nodige discussie over de vraag of hiermee wel een algemeen belang in de zin van artikel 23 Wbp was gediend. Enkele zorgverzekeraars stelden zich toen op het standpunt dat dit niet het geval was en dat toestemming van de betrokkenen vereist was. Hiermee werd een belangrijk onderzoek gefrustreerd. Zo struikelen er meer belangrijke en nuttige onderzoeken, die worden uitgevoerd in het belang van zorgconsumenten en zorgverzekerden, op het vereiste van “algemeen belang”.

Tenslotte nog het voorbeeld van een beroepsvereniging van zorgaanbieders die (via Vektis en Zorgverzekeraars Nederland) aan alle zorgverzekeraars het verzoek doet om op basis van declaratiegegevens statistische gegevens aan te leveren om meer inzicht te krijgen in de (toegenomen) vraag naar zorg, zodat er een betere capaciteitsraming mogelijk is voor het aantal op te leiden zorgaanbieders binnen deze beroepsgroep. Ook hier is naar onze mening geen sprake van een “algemeen belang” in de zin van de wet.

Algemeen punt is dat indien de wetgeving op dit punt niet versoepeld wordt - waar de AVG wel ruimte voor biedt - er bijna geen analyses meer uitgevoerd mogen worden aangezien de invoer van data bijna altijd het privacy aspect raakt, waarbij het risico nagenoeg nihil is dat ook daadwerkelijk een privacy aspect geraakt kan worden. Een afzonderlijke instantie die gegevens ten behoeve van de ontwikkeling of verbetering van eigen diensten analyseert, kan een “algemeen belang” zoals bedoeld in de wet immers bijna nooit aantonen. In onze beleving wordt dit niet zo bedoeld met de wetgeving en gaat de wet dus verder dan het beeld wat wordt geschetst. Het lijkt ons dan ook wenselijk dat de Uitvoeringswet op dit punt wordt aangepast. Anders zijn de doelstellingen die gesteld worden aan zorgverzekeraars niet goed uit te voeren: Betaalbaarheid – Kwaliteit en Toegankelijkheid.

2. Artikel 33 (Rechtsbescherming / onjuiste verwijzing)

Lid 1: Indien een beslissing als bedoeld in artikel 29a is genomen door een ander dan een bestuursorgaan, kan de belanghebbende zich tot de rechtbank wenden met het schriftelijk verzoek de verwerkingsverantwoordelijke te bevelen alsnog een verzoek als bedoeld in de artikelen 15, 16, 17, 18, 20 en 21 toe of af te wijzen.

Commentaar:

Verwijzing naar artikel 29a lijkt niet te kloppen. Moet dit niet artikel 32 zijn?

3. Artikel 34 (Rechtsbescherming / onjuiste verwijzing)

De belanghebbende kan zich ook binnen de termijn bepaald voor het beroep op grond van de Algemene wet bestuursrecht, dan wel die, bedoeld in artikel 46, tweede lid, tot de Autoriteit wenden met het verzoek te bemiddelen of te adviseren in zijn geschil met de verantwoordelijke dan wel gebruik maken van een geschillenbeslechtsregeling op grond van een goedgekeurde gedragscode als bedoeld in artikel 40, vijfde lid van de verordening. In dat geval kan in afwijking van artikel 6:7 van de Algemene wet bestuursrecht het beroep nog worden ingesteld, dan wel de procedure ingevolge artikel 29b nog aanhangig worden gemaakt nadat de belanghebbende van de Autoriteit bericht heeft ontvangen dat de behandeling van de zaak is beëindigd of ingevolge een geschillenbeslechtsregeling op grond van een goedgekeurde gedragscode als bedoeld in artikel 40, vijfde lid van de verordening, bericht heeft ontvangen dat de behandeling van de zaak is beëindigd, doch uiterlijk zes weken na dat tijdstip.

Commentaar:

Verwijzingen naar resp. naar artikel 46 en 29a lijken niet te kloppen.

4. Artikel 38 – Toelichting (Geautomatiseerde individuele besluitvorming)

“Er kan ook sprake zijn van geautomatiseerde individuele besluitvorming op basis van strikt individuele kenmerken, bijvoorbeeld bij gebonden besluitvorming in het kader van het toekennen van bepaalde toeslagen. Er is geen reden om bij dergelijke besluitvorming menselijke tussenkomst te vergen, omdat dit geen enkele toegevoegde waarde heeft. Daarenboven geldt voor alle

overheidsbesluiten, ook voor overheidsbesluiten op basis van geautomatiseerde besluitvorming, dat de gebruikelijke bestuursrechtelijke rechtsbescherming open staat.”

“Er is hierom in de uitvoeringswet een uitzondering opgenomen in geval er de geautomatiseerde individuele besluitvorming, anders dan op basis van profilering, noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust of ter uitvoering van een taak van algemeen belang. Deze uitzondering is van belang, teneinde op effectieve en efficiënte wijze uitvoering te geven aan taken van algemeen belang. Het biedt ook aan de private sector ruimte om, bij de vervulling van wettelijke verplichtingen, gebruik te maken van geautomatiseerde besluitvorming zonder menselijke tussenkomst.”

Commentaar:

Onduidelijk is wat wel mag en wat niet mag. Processen van organisaties vinden meer en meer overwegend geautomatiseerd plaats. Met name bij financiële instellingen wordt ten algemene nagestreefd de administratieve lasten te verlagen. In de toelichting staat hierover dat “Niet in alle gevallen van geautomatiseerde besluitvorming is er sprake van het tegenwerpen van generieke kenmerken aan een persoon, of van verwerkingen van persoonsgegevens die risicovol zijn in het licht van potentiële discriminatie. Gelet hierop is ook vergroting van de mogelijkheden voor afwijking wenselijk.” Verder staat er dat “Er is hierom in de uitvoeringswet een uitzondering opgenomen in geval er de geautomatiseerde individuele besluitvorming, anders dan op basis van profilering, noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust of ter uitvoering van een taak van algemeen belang. Deze uitzondering is van belang, teneinde op effectieve en efficiënte wijze uitvoering te geven aan taken van algemeen belang. Het biedt ook aan de private sector ruimte om, bij de vervulling van wettelijke verplichtingen, gebruik te maken van geautomatiseerde besluitvorming zonder menselijke tussenkomst.”

De toelichting behoeft expliciete uitwerking van wat wel geoorloofd is en wat niet in het kader van “noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust of ter uitvoering van een taak van algemeen belang”. Voor de zorg is deze helderheid nodig in relatie tot de geautomatiseerde processen die worden uitgevoerd, zoals declaratieproces, machtigingsproces, etc. Overigens is het criterium “algemeen belang” voor zorgverzekeraars niet expliciet genoeg. Ons inziens wat explicieter maken in de zin van: Het grootste gedeelte van het declaratieproces bij zorgverzekeraars en een groot deel van het machtigingenproces verloopt geautomatiseerd. Menselijke tussenkomst biedt ook hier geen enkele toegevoegde waarde en bij afwijzing van een declaratie of machtiging is altijd de procedure van heroverweging en zo nodig klachtenprocedure voorhanden. Daarom is het wenselijk om voor zorgverzekeraars het criterium zodanig te expliciteren dat automatische declaratieverwerking mogelijk is, en in aanvulling daarop het machtigingenproces. Niet duidelijk is of artikel 23 van de Uitvoeringswet dit beoogt te regelen, en dit ook voldoende doet.

5. Overig: Artikel 18 AVG (Recht op beperking van verwerking)

Om het “Recht op beperking van de verwerking (artikel 18 AVG)” naar de letter van de wet op verzekerdenniveau uit te voeren, lijkt onuitvoerbaar voor de praktijk. Immers heeft de verzekeringsuitvoering te maken met bijvoorbeeld batchverwerking (geen individuele transacties), waarbij systemen aan elkaar gekoppeld zijn. Risico is dat de verzekeringsuitvoering in het gedrang komt bij het uitvoeren van dit recht. Dit zou betekenen dat een geautomatiseerd (bulk)proces ten gevolge van het gebruik maken van artikel 18 door een individuele (aspirant)verzekerde de uitvoering van dit proces moet worden gestaakt.

6. Overig: Artikel 21 AVG (Recht op bezwaar)

Om het “Recht op bezwaar” naar de letter van de wet op verzekerdenniveau uit te voeren, lijkt onuitvoerbaar voor de praktijk. Volgens de toelichting bij de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensverwerking heeft: *“Betrokkene heeft het recht om bezwaar te maken tegen de verwerking van hem of haar betreffende persoonsgegevens. De voor verwerking verantwoordelijke staakt de verwerking van de persoonsgegevens, tenzij de voor de verwerking verantwoordelijke dwingende wettige redenen voor de verwerking aanvoert die prevaleren op de belangen, rechten en vrijheden van de betrokkene.”*

Ten aanzien van (on)uitvoerbaarheid bestaande vragen:

Bij Lid 1:

- Niet praktisch uitvoerbaar.
- Voor direct marketing per mail bestaat dit recht reeds. Ook voor andere verwerkingen geldt dus dat ondanks een goede wettelijke grondslag de verwerking misschien gestaakt moet worden. Er moet dan wel een reden worden genoemd die verband houdt met de specifieke situatie van de betrokkene? Zoals?

Bij Lid 4:

- Hoe/wanneer dit te doen? Wanneer is het voldoende?
- Website, sales funnel, verzekeringsvoorwaarden, privacystatement? Moet deze informatie toegankelijk zijn (bijvoorbeeld in de vorm van een privacystatement), of moet de informatie actief worden aangeboden (in de vorm van een – nogal omvangrijke – pop up of iets dergelijks, vergelijkbaar met de cookie policy)?